De almachtige God en getrouwe Vader

Schriftlezing: Deuteronomium 8: 1-10

Tekst: Deuteronomium 8: 1-4

Zondag 9 van de Heidelbergse Catechismus

Zingen:
Psalm 33: 7
Psalm 105: 22
Heilige Doop: Psalm 119: 37 en Psalm 134: 3
Psalm 77: 7, 11
Psalm 89: 12
Gebed des Heeren: 1

Het woord van God dat deze middag tot ons komt, kunt u vinden in het voorgelezen Schriftgedeelte, Deuteronomium 8, de eerste vier verzen. De woorden van deze tekst vormen een illustratie van hetgeen wij vinden in Zondag 9 van de Heidelbergse Catechismus, waar het gaat over God de Vader.

De vraag die daar gesteld wordt, is: *Wat gelooft gij met deze woorden: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde?* En dan luidt het antwoord:

Dat de eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die hemel en aarde, met al wat daarin is, uit niet geschapen heeft, Die ook door Zijn eeuwigen raad en voorzienigheid nog onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus' wil mijn God en mijn Vader is; op Welken ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddruft des lichaams en der ziel verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren; dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader.

Geliefde gemeente, een heel bekend lied van David is Psalm 23. Een lied dat herinneringen oproept aan de tijd dat hij nog met de schapen van zijn vader eropuit moest om die te weiden. Je zou bijna denken dat hij deze psalm juist toen heeft gedicht, toen hij als een jongen van omstreeks zeventien jaar met die kudde eropuit ging en zo onder de indruk raakte van het herdersleven. Maar nee, dat was zijn bedoeling niet met dit lied. Hij wilde niet zomaar een lied zingen over een herder met schapen, maar hij heeft dit beeld gebruikt om te vertellen wie God voor hem was en hoe hij de Heere in zijn leven heeft leren kennen.

Psalm 23 is daarom een gerijpt lied. Een lied dat hij gedicht heeft toen hij ouder geworden was. Er is een moment in het leven van David geweest dat hij als het ware terug mocht kijken op zijn leven, in het bijzonder op de manier waarop de Heere hem stap voor stap had geleid. Toen raakte David zo verwonderd over die wonderlijke leiding van de Heere met hem, dat hij in de Heere werkelijk een Herder zag. En dat deed hem zingen: *De HEERE is mijn Herder.* Het heeft mij nog nooit aan iets ontbroken en het zal mij ook in de tijd die voor mij ligt aan niets ontbreken.

Toen David dit lied mocht zingen, was zijn hart vervuld met grote gedachten over de Heere. Wat is de Heere goed voor hem geweest, terwijl hij, David, daar van zichzelf nergens recht op had. David heeft God leren kennen als een almachtig God en als een getrouw Vader.

Zo willen wij ook deze middag, als de Heilige Geest het geeft, stilstaan bij wie God is: God de Vader, de Almachtige, de Schepper, en de Vader Die de zorg waar David van zingt, kan geven, omdat Hij almachtig is en wil geven, omdat Hij een getrouw Vader is.

We schrijven boven de prediking:

De almachtige God en getrouwe Vader

En dan letten we, vanuit onze tekst en in het licht van Zondag 9, op drie gedachten:

1. Zijn recht op Zijn volk
2. Zijn zorg voor Zijn volk
3. Zijn genade in Zijn volk

1. Zijn recht op Zijn volk

Vandaag ligt het vijfde boek van Mozes, de man Gods, voor ons open. In dit boek vinden wij woorden die Mozes tot het volk gesproken heeft. Dat lezen wij helemaal aan het begin van dit Bijbelboek: *Dit zijn de woorden, die Mozes tot gans Israël gesproken heeft, aan deze zijde van den Jordaan*. Daarom heet dit boek in het Hebreeuws ook eenvoudig: woorden.

Dit Bijbelboek heeft in onze Bijbel de naam Deuteronomium gekregen. Dat woord bestaat eigenlijk uit twee delen. *Deutero* betekent tweede en *nomium* betekent wet. Dus: tweede wet, of vrij vertaald: herhaling van de wet. En dat klopt ook, want als je in het boek Deuteronomium doorleest, kom je allerlei wetten tegen. U vindt daar bijvoorbeeld ook de Tien Geboden voor de tweede keer beschreven.

Toch neemt het boek Deuteronomium, te midden van alle boeken van de Bijbel, een heel bijzondere plaats in. Want het is feitelijk een verbond. De woorden die Mozes tot het volk gesproken heeft, zijn verbondswoorden.

Als er sprake is van een verbond, dan zijn er twee partijen. De partijen in het verbond waar het in Deuteronomium over gaat, zijn enerzijds de Heere, die trouwe Verbondsgod. En wie is de andere partij? Kunnen wij daar ook zulke heerlijke woorden over uitspreken, als wij van de Heere doen? Kunnen wij zeggen: een trouwe verbondspartij? Nee, bepaald niet. Want die andere partij is Israël, het verbondsvolk van God. Ga die veertig jaren in de woestijn maar eens na. Wat is het één en al ontrouw geweest. Dat kon ook niet anders, want dat verbondsvolk Israël, dat veertig jaren door de woestijn gewandeld heeft, was een volk uit Adam.

Jawel, zij zijn goed voortgekomen uit de Schepper aller dingen. Zeker, zij zijn goed voortgekomen uit de Schepper van hemel en aarde. De Schepper heeft met Zijn handen de mens gemaakt. Maar die mens is gevallen in de zonde. En daarom is die mens door de zonde de Schepper als het ware kwijtgeraakt.

Die Schepper blijft wel de Schepper. En Hij mag krachtens de schepping het recht op ieder mens laten gelden. Zelfs in het leven van zondaren, die aan de kennis en de wegen van de Heere helemaal geen lust meer hebben. Want de mens is zo diep gevallen, dat hij vanuit zichzelf niet meer tot God kan terugkeren. Onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad.

Kan het verbond, waar het in het boek Deuteronomium over gaat, dan van die kant komen? Van de kant van Israël, van de kant van mensen die zo diep gevallen zijn? Absoluut niet. Dus kan dat verbond maar van één kant komen, en dat is van de Heere, die trouwe Verbondsgod.

Dat kostbare genadeverbond heeft God direct na de zondeval al bekendgemaakt aan Adam en Eva. Hij liet horen dat Hij, ondanks de zonde, nochtans een genadig God wilde zijn. Want Hij sprak direct van de komst van Zijn Zoon. Dat verbond heeft Hij later ook vernieuwd met Abraham. Aan hem heeft Hij Zijn verbond opgericht en hem het teken daarvan gegeven.

Uit het leven van twee oude mensen, zo hoorden we vorige week, is de kleine Izak geboren. En een tijd later vertrok er een groep van zeventig mensen naar Egypte. Daar is dat volk Israël, naar de belofte van God, tot een heel groot volk geworden. Met dat volk heeft de Heere Zijn verbond gesloten. Zijn genadeverbond. Hij heeft dat volk apart gezet.

En toen ging dat recht dat God op die mensen had, nog zwaarder wegen. God heeft niet alleen recht op dat volk Israël krachtens Zijn scheppende daden, als de Schepper van hemel en aarde, maar Hij heeft ook nog eens recht op dat volk vanwege het verbond dat Hij ermee gesloten heeft.

Dat hield heel veel in, gemeente. Want de dichter zingt toch:

Hij gaf aan Jakob Zijne wetten,
Deed Isrel op Zijn woorden letten;
Hij leerde z'in Zijn wegen wandelen;
Zo wou Hij met geen volken handelen.

Heel in het bijzonder waren aan dat verbondsvolk Israël de woorden van God toebetrouwd. Bij die woorden hoorden ook de woorden van Deuteronomium. Daar hoorde ook de wet van God bij.

En wat zien wij dan gebeuren bij dat volk Israël, als het veertig jaren door de woestijn wandelt? Heeft de Heere van dat volk gekregen waar Hij zo'n recht op had, als Schepper en als Verbondsgod? Weet u wat ik de Heere hoor zeggen in Psalm 95?

Veertig jaar heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende van hart, en zij kennen Mijn wegen niet.

En toch staat datzelfde volk nu aan de grenzen van het beloofde land. En Mozes gaat dat volk toespreken, ook met de woorden van onze tekst. Wat wil de Heere nu eigenlijk door middel van Mozes met het volk doen, ondanks al die ontrouw? Opnieuw Zijn verbond bevestigen.

Daarom begint de Heere in vers 1: *Al de geboden, die ik u heden gebied, zult gij waarnemen om te doen.* Opnieuw laat de Heere weten waar Hij recht op heeft, als Schepper en Verbondsgod.

Maar hoe doet de Heere dat nu? Hoe laat Hij aan het volk, hier aan de grenzen van het beloofde land, weten waar Hij recht op heeft? Hij wijst op Zijn gebod. In de grondtekst staat het zelfs in het enkelvoud: het gaat in de eerste plaats om heel het gebod. En aan welk gebod moeten we dan denken? In de eerste plaats aan het eerste gebod van de heilige wet van God: *Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben*.

Dat gebod is onlosmakelijk verbonden met de aangrijpende aanhef van Gods wet: *Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.*

Als Mozes daar nu terechtkomt met de woorden van onze tekst, is het alsof hij zegt: volk van Israël, denk nu eens aan die aanhef van de wet. Gedenk nu eens aan dat eerste gebod. Vergeet uw God toch niet. Hij is de Bron van alle goed. Hij is de Schepper van de hemel en de aarde. Blijf bij die God, o Israël, want Hij alleen kan in uw tijdelijke en geestelijke nooddruft voorzien.

Is dat niet gebleken toen deze God jullie verloste uit Egypte? Is dat niet gebleken in al die veertig jaren, waarin Hij jullie leidde door de woestijn? O, dient toch deze Heere, deze enige Heere, de

almachtige Heere, de Schepper van hemel en van aarde. Neem Zijn gebod toch waar. Daar heeft Hij recht op.

Waarom geeft Hij je nu zoveel goed? Tijdelijke zegeningen, geestelijke zegeningen, Zijn Woord, Zijn wetten? Opdat u leven zou. Opdat u geestelijk leven zou. Ja, opdat Zijn Koninkrijk uitgebreid zou worden. Opdat Zijn volk eenmaal zou komen in het land der rust.

Gemeente, de Heere heeft ook recht op uw leven en op jouw leven. Want met de komst van de Heere Jezus op aarde is de scheiding tussen dat oude verbondsvolk Israël en de heidenen doorbroken. O ja, Israël blijft Israël, het verbondsvolk van God. Maar binnen de grenzen van dat verbond dat de Heere met dat volk gesloten heeft, is plaats gekomen voor heidenen die niet van nature tot dat verbondsvolk behoorden. Zoals Noach het ooit gezegd heeft: in de tenten van Sem is plaats gekomen voor de nakomelingen van Jafeth, ja zelfs van Cham.

Daarom komen de rechten en de verbondsplichten ook tot u en tot jou. Is het wel eens diep tot je doorgedrongen dat God niet alleen recht heeft op uw leven omdat Hij uw Schepper is, zoals wij zojuist hoorden in de dooptoespraak? *Uw handen hebben mij gemaakt*. Maar er is nog iets bij gekomen: Hij heeft ons apart gezet. Hij heeft ons binnen de grenzen van Zijn verbond gebracht. Wij dragen het teken van het genadeverbond. En daarmee laat de Heere nog indringender weten welk een recht Hij heeft op uw en jouw leven.

Aan Israël gaf Hij Zijn Woord. Maar Zijn Woord is ook ons toebetrouwd. Is dat niet een wonder, gemeente, dat wij dat Woord persoonlijk hebben? Dat wij daarin mogen lezen? Dat wij ook onze kinderen bij dat Woord mogen grootbrengen? En met welk doel? Opdat wij en onze kinderen, vanuit de woorden die ons zijn toebetrouwd, die enige waarachtige God leren kennen, Die wij vanmiddag tegenkomen in Zondag 9, in die belijdenis: *Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde*.

Kijk, daar heeft de Heere nu recht op. Dat deze belijdenis waar wordt. Want als je wederom geboren wordt, als je bekeerd wordt, wordt deze geloofsbelijdenis niet alleen een belijdenis van je mond, maar ook een belijdenis van je hart.

2. Zijn zorg voor Zijn volk

En als je zo de Heere mag leren kennen als God de Vader, de Almachtige, de Schepper van de hemel en van de aarde, dan ga je ook iets zien van de zorg die deze God aan Zijn kerk besteedt.

Mozes wijst het volk Israël op de trouwe zorg die de Heere in die achterliggende veertig jaren aan hen besteed heeft. Die zorg kon Hij besteden, want, zo belijden wij, Hij is een almachtig God. Hij is de Schepper van hemel en van aarde. O, wie is aan deze God gelijk? Er is maar één God, maar één Heere, van Wie gezegd kan worden:

Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.

Die God is zo groot en zo almachtig, dat Hij na de schepping heel Zijn schepping niet aan haar lot heeft overgelaten. Zo lezen wij in Zondag 9: Hij onderhoudt en regeert Zijn schepselen door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid.

En is dat niet gebleken tijdens de woestijnreis van het volk Israël? Wie was het die dat volk van jaar tot jaar leidde, van Egypte tot het beloofde land? Mozes roept het volk dat nu in herinnering: *En gij zult gedenken aan al den weg, dien u de HEERE, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft*.

Ja, dat is een wonderlijke leiding van God geweest. Je ziet het al bij het begin. Het volk dacht waarschijnlijk: wij gaan zo van Egypte naar het beloofde land. Maar nee, zegt God, Ik doe het anders. God doet het altijd anders dan een mens denkt. Hij ging het volk met een omweg leiden. En ging Hij toen via die omweg direct naar het beloofde land? Nee. Door eigen schuld moest het volk nog eens veertig jaren door de woestijn trekken.

Hoe kwam dat ook alweer? Er waren twaalf verspieders uitgezonden naar dat land. Tien kwamen terug en zeiden: we komen er nooit. Al die volkeren die daar leven, zelfs reuzen. Wie kan al die reuzen verslaan? We komen er nooit. En het grootste deel van het volk ging in dat ongeloof mee. Daarom werd het: veertig jaren dolen in de woestijn.

En toch, en toch bleef Hij de Schepper aller dingen. Hij bleef de Onderhouder door Zijn raad en voorzienigheid. Wat een wonderen heeft deze God niet gedaan. Hij baande door de zee een pad, door de Rode Zee. Hij gaf de wolkkolom overdag om de weg te wijzen en de vuurkolom in de nacht ter bescherming. Toen kwam dat onbekende manna uit de hemel neerdalen en het grote volk kon dag aan dag voldoende van dat manna eten. Hij liet Mozes op de rotssteen slaan en het water bleef stromen, al die jaren. De kleding verouderde niet. De schoenen raakten niet versleten. De voeten werden niet zó bezeerd dat het volk niet verder kon lopen. Jaar in jaar uit zorgde deze almachtige God ervoor dat het volk kon voortreizen.

En nu zij aan de grenzen van het beloofde land gekomen zijn en terugblikken, zouden zij niets anders moeten zeggen dan dit: het heeft ons nooit aan iets ontbroken.

En weet u wat Hij nog meer gaf in Zijn ontfermende goedheid? Hij besteedde niet alleen zorg aan de lichamelijke nooddruft van het volk, maar Hij zorgde ook voor de geestelijke nooddruft. Want te midden van die woestijn, die huilende wildernis waardoor zij voortreisden, gaf Hij Zijn tent, Zijn tabernakel, waar alles sprak van genade door recht, waar alles sprak van verzoening door voldoening.

O, Hij gaf in die huilende wildernis een plaats waar Hij wilde wonen te midden van die zondige mensen. Daar wilde Hij met Zijn volk zijn en met hen meetrekken, jaar in jaar uit. Elke keer konden de mensen bij die tabernakel komen. Zij waren getuigen van de offers die gebracht werden. Zij zagen het bloed ter verzoening stromen. Alles in die tabernakel sprak van het verzoeningswerk dat Christus in de volheid des tijds zou verrichten, om in die weg weer gemeenschap mogelijk te maken met die almachtige God en trouwe Vader.

Dus zorgde Hij ook voor de nooddruft van de ziel.

En is het in ons leven anders? Nee, gemeente. Krijgen wij elke dag niet veel? Wat blijkt de almacht van deze Schepper. Wat onderhoudt Hij ons elke dag met eten en drinken, met kleding, met een huis, met gezondheid, met werk, met het krijgen van kinderen. Wat een almachtige God. En wat geeft Hij erbij? Zijn Woord. De sacramenten. De prediking. Het gebed. De psalmen. Ja, Hij wil zelfs deze middelen gebruiken om door de kracht van de Heilige Geest zondaren van dood levend te maken, opdat zij Christus leren kennen en in Christus God leren kennen als een God Die verzoend wil zijn met Zijn volk.

Welk een almachtige God. Welk een trouwe Vader wordt ons hier in onze tekst geschilderd.

En tegelijkertijd moeten wij ernstig zijn. Ook eerlijk. Want al heeft God Zich zo geopenbaard aan dat volk Israël in de woestijn als een almachtig God en een trouwe Vader, toch is een groot deel van dat volk niet aangekomen in het beloofde land. Waarom niet?

Ik ga het u vanuit het Woord laten horen. Dan denk ik aan 1 Korinthe 10, vers 1 tot en met 5. Daar zegt Paulus:

En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgegaan zijn; En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee; En allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben; En allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots, die volgde; en de steenrots was Christus. Maar in het meerder deel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ter neder geslagen.

Waarom? Vanwege het ongeloof.

Wie leeft er nog voort in ongeloof, onder zóveel zorg, onder zóveel bemoeienissen van een almachtig God en een trouwe Vader? O, om nog één dag zo voort te leven als onbekeerd zondaar. *Bekeert u, en gelooft het Evangelie!*

Je zou toch denken dat zoveel goedheid je leiden moest tot bekering. Of moet de Heere dan met tegenspoed komen? Is dat nodig? Bij het volk Israël blijkbaar wel.

De Heere kwam, zo lezen we in onze tekst, met beproevingen en verzoekingen. Hij zond tegenspoed in die woestijn: honger, dorst, slangen. We lezen van aangrijpende gebeurtenissen. Mensen die in opstand kwamen tegen God, zoals Korach, Dathan en Abiram, werden door de aarde verslonden. Mirjam werd melaats. Velen zijn gestorven in de woestijn. Wat een roepstemmen.

En wat lees ik dan in Zondag 9? Het kwaad moest God in het jammerdal van de woestijn toeschikken. Waarom? Om in die tegenspoed als het ware te laten uitkomen wat er in het hart van die mensen was, of zij in Zijn wegen wilden wandelen of niet.

Zo geeft de Heere ook in ons leven weleens tegenspoed, ernstige roepstemmen. Waarom doet Hij dat? Om ons zomaar te plagen? Nee, natuurlijk niet. Absoluut niet. Maar Hij acht het nodig om, om de woorden van Zondag 9 te gebruiken, het kwaad in dit jammerdal toe te schikken, om het ten beste te doen keren, om er als het ware iets goeds uit te laten voortkomen.

En wat is dat goede voor een onbekeerde zondaar? Heel eenvoudig: waarachtige bekering.

En als de Heere een gelovige soms met tegenspoed tegenkomt, of met dat kwaad dat Hij in het jammerdal toeschikt, wat is dan het goede dat deze almachtige God en trouwe Vader met Zijn kinderen voorheeft? Dan wil Hij je afhankelijker maken van de Heere. Hij wil je geloofsleven verdiepen. Hij wil je zelfs in de tegenspoed verzekeren dat je Zijn kind bent. Nee, dat zie je niet meteen, maar dat is wel één van de bedoelingen.

Ik hoor Paulus zeggen:

Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijk niet, als gij van Hem bestraft wordt; Want dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijken zoon, dien Hij aanneemt.

De kastijdingen in het leven van een kind van God zijn dus een bewijs dat zij aangenomen zijn tot kinderen van God.

Dat alles, gemeente, voorspoed en tegenspoed, doet de Heere als een almachtig God en als een Vader. Wat is het een grote genade als je Hem zo mag leren kennen, om met de leerling van Zondag 9 te mogen zeggen:

Dat de eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die de hemel en de aarde, met al wat daarin is, uit niet geschapen heeft en nog onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus' wil mijn God en mijn Vader is.

3. Zijn genade in Zijn volk

Hoe kun je dat nu weten, dominee? Daar gaan we in onze laatste gedachte kort bij stilstaan, vanuit het derde vers van onze tekst:

En Hij verootmoedigde u, en liet u hongeren, en spijsde u met het man, dat gij niet kendet, noch uw vaderen gekend hadden; opdat Hij u bekend maakte, dat de mens niet alleen van het brood leeft, maar dat de mens leeft van alles, wat uit des HEEREN mond uitgaat.

Ik moest denken aan die bekende tekst die ook gelezen wordt in het formulier van de voorbereiding op het heilig avondmaal. De Heere zegt daar:

Daarom, ziet, Ik zal haar lokken, en zal haar voeren in de woestijn; en Ik zal naar haar hart spreken.

Weet u wat God doet als Hij ziet dat de zondaar bij Hem weggelopen is? Dan gaat Hij hem achterna. Hij gaat lokken, overreden, gewillig maken om weer tot Hem terug te keren. En dat gebeurt nu als je wederom geboren wordt. Dan wordt je wil vernieuwd en dan wil je niets liever dan terugkeren tot de Heere.

Maar op die weg, waarop je terugkeert tot de Heere, kom je er ook achter wat je werkelijk bent. Kijk maar naar die verloren zoon. Toen hij terugkeerde naar de vader, zei hij: *Ik heb gezondigd tegen den hemel, en voor u.* Iemand die terugkeert tot de Heere, die bekeerd wordt, komt tot inkeer. Ook dat is het werk van de Heere.

Onze tekst zegt: die wordt verootmoedigd. En wat betekent dat, als een zondaar verootmoedigd wordt? Dan wordt hij een arme zondaar voor God, die echt niet aan die liefdeseis kan voldoen: *Al de geboden, die ik u heden gebied, zult gij waarnemen om te doen.* Dat gaat niet meer. Het kan niet. Ik ben een zondaar. Ik sta schuldig voor God.

Je gaat het ontdekken als de Heere je gaat onderzoeken, als Hij je leven gaat leggen in het licht van Zijn heilige wet. Dan kom je in de beleving ook in zo'n woestijn terecht. Juist in de woestijn raak je alles van jezelf kwijt. Daar ga je ontdekken: wat ligt er veel tussen God en mijn hart. Mijn zonde. Mijn schuld. Maar hoe kom ik daar nu vanaf?

Nu laat de Heere je weten: dat kan maar in één weg. En dat is door het bloed van Christus.

En wat gaat er dan gebeuren als je daarvan hoort? Dan ga je, zegt onze tekst, hongeren. Hongeren naar verlossing. Zelf kun je het niet meer. Het moet van de andere kant komen. En het komt van de andere kant. Zoals het brood uit de hemel kwam, dat in onze tekst aangeduid wordt met *man* of manna, wat zij niet kenden.

Eigenlijk is dat woordje *manna* in de Bijbel de vorm van een vraag. Wat betekent manna letterlijk? *Wat is dit?* Zo kwamen zij die eerste keer uit hun tenten en zagen dat op de aarde liggen. En toen was de vraag: *Wat is dit?* Manna. Iets wat zij nooit eerder gekend hadden. Ook hun voorgeslacht niet.

Dat gaf de Heere toen zij honger hadden. En is het geestelijk ook niet zo? Gaat de Heere nu juist niet voorzien in iets wat tevoren totaal onbekend voor je was, als je gaat roepen: is er nog een middel om die welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen?

Gemeente, dat middel is er. Nee, ik moet het anders zeggen: de Middelaar is er. Het Manna dat uit de hemel is neergedaald. Zegt Christus dat Zelf niet in Johannes 6? *Ik ben het Brood des levens*.

Ben je wel eens als een hongerige zondaar op dat Brood gewezen? Heb je geleerd hoe bijzonder het is dat dit Brood, Jezus Christus, uit de hemel is neergedaald? Ja, waar werd de Heere Jezus neergelegd toen Hij geboren was, jongens en meisjes? In de kribbe. In Bethlehem. En wat betekent Bethlehem? Broodhuis. En die kribbe was een voerbak. Wat een beeldspraak in de Schrift. Wat past het een prachtig bij het ander. Wat is de Schrift toch een bijzonder boek.

Dan komt dat Brood, dat Manna, uit de hemel en het wordt heel laag neergelegd, in een kribbe. Zó laag, dat zelfs de grootste van de zondaren erbij kan.

Wat een wonder om nu door het geloof te mogen eten van het Brood des levens. En wie zo Christus tot zijn deel krijgt, wie zo door het geloof met Christus verenigd wordt, die gaat ontdekken: nu ben ik door het geloof in Christus weer aangenomen door God als een kind. Want niemand komt tot den Vader dan door Hem.

En om dan vanuit dat Woord, dat uit Gods mond uitgaat, steeds meer en steeds dieper te leren wie God in Christus is, ja, dan gaat het je om de woorden van God. Dan wordt dit de gang van je leven:

Ik roem in God, ik prijs 't onfeilbaar Woord;
Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord.

En om welke woorden gaat het dan? Om woorden die mij zeggen, woorden die mij verzekeren, dat God verzoend is door de dood van Zijn Zoon. Dat het Christus geweest is Die in mijn plaats de dood wilde ingaan. Dat Hij alles volbracht heeft, zodat ik in de dood van Christus en door de opstanding van Christus mag weten: God is geen vertoornd Rechter meer over mij, maar om Zijns Zoons wil is Hij mijn trouwe Vader.

Dan worden de woorden van de geloofsbelijdenis nog dieper:

Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.

En dan gaat het in het hart zingen:

Gij," zal hij zeggen, "zijt mijn Vader en mijn God,
De rotssteen van mijn heil". "'k Zal hem ook stellen tot
Een eerstgeboren Zoon, door al zijn broeders t' eren;
Als koning zal hij zelf de koningen regeren;
Mijn goedertierenheid zijn rijkstroon eeuwig stijven,
En Mijn gemaakt verbond met hem bestendig blijven

Amen.